

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 183/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. M., P., zastúpeného advokátom JUDr. A. N., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10 Co 38/2006 z 23. októbra 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 9/2008 z 28. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. M. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2009 (na výzvu ústavného súdu doplnená podaním z 15. apríla 2009) doručená sťažnosť

JUDr. J. M. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ktoré však v podaní bližšie nekonkretizoval (z obsahu však vyplýva, že išlo o právo na súdnu ochranu, resp. spravodlivý súdny proces, pozn.), základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 38/2006 z 23. októbra 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 9/2008 z 28. októbra 2008.

1. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že „... *Okresný súd v Prešove v právnej veci sťažovateľa o zaplatenie odmeny za právne zastúpenie v sume 2.580,- Sk s prísl. rozsudkom zo dňa 12. októbra 2005 č. k. 16 C 103/02-82 vo veci rozhodol tak, že zaviazal odporkyňu... zaplatiť sťažovateľovi istinu v sume 2.500,- Sk a trovy konania v sume 200,- Sk.*

Mal za preukázané, že sťažovateľ ako advokát zastupoval odporkyňu v konaní na základe plnej moci.

Následne sťažovateľ vyúčtoval odmenu za právne zastúpenie... za dva úkony právnej pomoci spolu sumu 2.560,- Sk.

S námietkou odporkyne spočívajúcou v započítaní vzájomných pohľadávok sa vypořiadal tak, že... podľa § 581 ods. 2 Obč. zák. započítať nemožno splatnú pohľadávku oproti pohľadávke, ktorá nie je splatná. S poukazom na skutočnosť, že pohľadávka odporkyne je doposiaľ sporná, nieje možné ju v tomto štádiu konania započítať.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 23. októbra 2007... zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol...

Podľa odvolacieho súdu sťažovateľ nepreukázal, že odporkyni uhradil sumu 4.702.113,- Sk. Odporkyňa jednostranným prejavom započítala pohľadávku sťažovateľa za nezaplatenú vymoženú sumu...

Rozsudok sa stal právoplatný dňa 20. decembra 2007...

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že senáty Krajského súdu v Prešove ako odvolacie súdy medzi tými istými účastníkmi na základe obdobných skutkových zistení

dospeli k odlišnému skutkovému a právnemu záveru ako dospel odvolací súd v konaní 10 Co 38/2006...

Právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy prelína aj princíp právnej istoty (ako jeden z prvkov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy), v zmysle ktorého súdy majú v rovnakých alebo analogických situáciách rozhodovať rovnako...

Podľa stanoviska sťažovateľa pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy...

Sťažovateľ legitímne očakával, že vzhľadom na predchádzajúce rozhodnutia odvolacích súdov v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch aj odvolací súd v posudzovanej veci rozhodne rovnako...

Sťažovateľ podal proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. októbra 2007 č. k 10 Co 38/2006-151 v zákonnej lehote dovolanie pričom jeho prípustnosť videl v tom, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. f O. s. p...“

Najvyšší súd uznesením zo dňa 28. októbra 2008 sp. zn. 2 Cdo 9/2008 dovolanie sťažovateľa odmietol, keď dospel z záveru, že dovolanie nie jej v zmysle zákona prípustné...“.

2. Sťažovateľ ešte uviedol, že uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície P. bolo proti nemu „... vznesené obvinenie pre trestný čin sprenevery... na tom skutkovom základe, že ako bývalý právny zástupca M. Š..., ktorú zastupoval na základe splnomocnenia v súdnych konaniach 9 C 221/96 a 9 C 405/97 na OS v Prešove, po tom, čo na jeho účet... boli prevedené finančné prostriedky prisúdené z týchto sporov M. Š.... vo výške 5.190.600,- Sk a dňa 16. 03. 1998 vo výške 3.823.063,90 Sk, tieto poukázal dňa 28. 01. 1997 vo výške 2.500.000,- Sk a dňa vo výške 1.811.500,- Sk na účet M. Š..., kde ale ostatné finančné prostriedky v celkovej výške 4.702.163,90 Sk použil pre vlastnú potrebu, čím M. Š. spôsobil svojim konaním škodu vo výške 4.702.163,90 Sk...

Obžaloba Krajského prokurátora v Prešov... kladie za vinu sťažovateľovi, že finančné prostriedky v celkovej výške 4.702.163,90 Sk sťažovateľ použil pre svoju osobnú

potrebu čím sa dopustil pokračujúceho trestného činu sprenevery... Trestné konanie nie je právoplatne skončené a vo veci nebolo ešte nariadené hlavné pojednávanie...“.

3. Podľa názoru sťažovateľa *„rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. októbra 2007 č. k. 10 Co 38/2006-151 (ako aj uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 9/2008 z 28. októbra 2008, pozn.) došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa garantovaných čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 ústavy, ak aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1, 2 dohovoru...“.*

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základne právo JUDr. J. M. podľa čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. októbra 2007 č. k. 10 Co 38/2006-151 a uznesením NS SR zo dňa 28. októbra 2008, sp. zn. 2 Cdo 9/2008 porušené.

Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. októbra 2008, sp. zn. 2 Cdo 9/2008 a zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. októbra 2007, č. k. 10 Co 38/2006-151 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť náhradu trov konania JUDr. J. M. v celkovej sume 143,85 € s DPH na účet jeho právneho zástupcu JUDr. A. N... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“.

5. Predchádzajúcu sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie už uvedených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 38/2006 z 23. októbra 2007, ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 229/08-8 z 3. júla 2008 podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol ako zjavne neopodstatnenú, lebo sťažovateľ uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu námietku, ktorá je zároveň aj dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Sťažnosť bola preto

„odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací“.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 9/2008 z 28. októbra 2008, ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť aj vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v danom prípade najvyššieho súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom odmietnutia sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 122/02, IV. ÚS 66/02), a tiež absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej (mutatis mutandis III. ÚS 138/02).

Ústavný súd z podanej sťažnosti a jej príloh zistil, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 9/2008 z 28. októbra 2008 rozhodol o dovolaní sťažovateľa tak, že jeho dovolanie odmietol.

Sťažovateľ odôvodňoval porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu najmä skutočnosťou, že najvyšší súd ako súd dovolací jeho dovolanie odmietol, pričom podľa sťažovateľa je dovolanie prípustné najmä s ohľadom na to, že v konaní krajského súdu „došlo k vade uvedenej v § 237 písm. f) O. s. p...“.

Sťažovateľ v sťažnosti vychádzal z dôvodov, ktoré uviedol aj v podanom dovolaní a ktorými sa dovolací súd zaoberal pri jeho prerokúvaní. Dovolací súd ho posúdil ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho odmietol. Rovnako dovolací súd nezistil ani dôvodnosť podaného dovolania podľa namietaného porušenia § 237 písm. f) OSP.

Nosným základným právom sťažovateľom namietaných porušení článkov ústavy a dohovoru je právo na súdnu a inú právnu ochranu, ktorého súčasťou je aj právo na spravodlivý proces.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto návrhy a procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04).

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/2000), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal.

V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zjavná neopodstatnenosť teda znamená, že už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že právo na spravodlivé konanie ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu, tak ako ho garantuje čl. 46 ods. 1 ústavy, nie je absolútne. Ak ide o vymedzenie súdnej ochrany subjektívnemu právu, uvedený článok odkazuje na zákon. Preto len na základe tohto článku ústavy nemožno vyvodiť právo na súdnu ochranu dovolacím súdom. Tým viac potom platí, že sa ho nemožno dovolávať bez splnenia zákonom ustanovených podmienok, ktoré v prípade dovolacieho súdu ako tretej inštancie všeobecného súdnictva môžu byť prísnejšie ako

v prípade súdu prvého a druhého stupňa. Je to dané samotnou povahou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

7. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 9/2008 z 28. októbra 2008 vo vzťahu k zisťovaniu splnenia zákonom ustanovených podmienok na podanie dovolania okrem iného vyplýva:

„Najvyšší súd... dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný...

V prejednávanej veci súd rozhodol rozsudkom...

Podľa § 238 ods. 5 O. s. p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Suma 2 560 Sk, na zaplatenie ktorej bola odporkyňa súdom prvého stupňa zaviazaná, neprevyšuje trojnásobok minimálnej mzdy v deň podania návrhu na prvostupňovom súde...

Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto uvedené ustanovenie § 238 ods. 5 O. s. p. vylučuje.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie),... sa Najvyšší súd Slovenskej republiky... zaoberal... aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania

vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení dovolací súd nezistil.

Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolací súd sa osobitne zamerlal na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany práv a právom chránených záujmov. To znamená, že zo strany súdu musí ísť o porušenie konkrétneho procesného ustanovenia voči dotknutému účastníkovi, ktorého bezprostredným následkom je odňatie možnosti tomuto účastníkovi konať pred súdom.

Podľa dovolacieho súdu vadou konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. nie je, že odvolací súd prejednal vec v neprítomnosti navrhovateľa. “

8. V reakcii na tvrdenia sťažovateľa uvedené v jeho dovolaní najvyšší súd uviedol:

„Podľa § 115 ods. 1, 2 O. s. p. v znení do 15. októbra 2008, ak tento zákon neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.“

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a doteraz vykonané dôkazy.

Podľa § 119 ods. 1 prvá veta O. s. p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť.

Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednávaná a v jeho prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že súd by nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie tohto práva. Citované ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. umožňuje vec prejednať v neprítomnosti účastníka, ktorý i keď bol riadne predvolaný, nedostavil sa na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z toho

predpokladu vychádza aj citované ustanovenie § 119 O. s. p., v zmysle ktorého sa môže pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov.

Ako vyplýva z obsahu spisu, odvolací súd riadne predvolal účastníkov na pojednávanie a zástupca odporcu predvolanie prevzal 18. 9. 2007 (čl. 146) a z obsahu zápisnice o pojednávaní odvolacieho súdu z 23. 10. 2007 vyplýva, že právny zástupca navrhovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na tomto pojednávaní z dôvodu kolízie súdnych pojednávaní na okresnom súde. Nevyplýva z nej však, že by právny zástupca z tohto dôvodu požiadal o odročenie pojednávania. Ak teda právny zástupca navrhovateľa nepožiadala o odročenie pojednávania a odvolací súd pojednával v jeho neprítomnosti, neodňal tým účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p.“

9. Najvyšší súd v namietanom uznesení reagoval aj na ďalšie výhrady sťažovateľa (dovolateľa): *„Za opodstatnené nepovažoval odvolací súd námietky navrhovateľa spočívajúce v porušení jeho práva na spravodlivý proces tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie nečakane založil na iných skutkových a právnych záveroch než súd prvého stupňa a že nepredvídateľne vo veci rozhodol inak ako iný senát odvolacieho súdu v skutkovo a právne porovnateľných veciach.*

Súd prvého stupňa dospel k záveru o dôvodnosti nároku uplatneného navrhovateľom a nezohľadnil námietku započítania tejto pohľadávky s pohľadávkou odporkyne pre jej spornosť. Odvolací súd preskúmaval rozsudok súdu prvého stupňa len z hľadiska rozsahu a dôvodov podaného odvolania..., t. j. dôvodnosti námietky započítania. Vychádzajúc z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa považujúc za relevantné splnenie poučovacej povinnosti v zmysle § 120 ods. 4 O. s. p. dospel k záveru o spôsobilosti pohľadávok odporkyne a navrhovateľa na započítanie, keď navrhovateľ neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie návratnosti odporkyňou namietaných neuhradených finančných prostriedkov. Prehodnotenie možnosti započítania pohľadávky odporkyne voči pohľadávke navrhovateľa nemožno považovať za postup, ktorým by odvolací súd porušil právo navrhovateľa na spravodlivý proces, pretože svoje rozhodnutie nečakane nezaložil na iných skutkových a právnych záveroch o nároku uplatnenom navrhovateľom než súd prvého stupňa. Odvolací súd nevyvodil svoj iný právny názor zo skutočností, ktoré by neboli namietané v odvolaní a ktorými by sa súd prvého stupňa nezaoberal. Ani o nároku

uplatnenom navrhovateľom nerozhodol nepredvídateľne inak ako iné senáty odvolacieho súdu, ktoré potvrdili rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým bolo jeho návrhu vyhovené tým, že prehodnotil spôsobilosť započítania pohľadávok účastníkov.

Obsahom poučenia účastníka súdom podľa ustanovenia § 5 ods. 1 O. s. p., je poučenie o procesných právach a procesných povinnostiach. Procesné práva a povinnosti sú obsahom procesnoprávných vzťahov, ktoré vznikajú po začatí občianskeho súdneho konania, výnimočne aj v konaní o činnosti súdu pred začatím konania podľa druhej časti Občianskeho súdneho poriadku. Súd je povinný poučiť účastníkov konania najmä o tom, aké procesné práva im priznávajú a aké procesné povinnosti im ukladajú procesnoprávne predpisy, ako treba nimi urobené procesné úkony vykonať, aby vyvolali nimi sledované procesné účinky, prípadne ako treba odstrániť vady už urobených právnych úkonov, aké právne následky sú spojené s vykonávanými procesnými úkonmi, ako treba splniť procesnú povinnosť vyplývajúcu zo zákona alebo rozhodnutia súdu a pod. O právach a povinnostiach, ktoré vyplývajú pre účastníka z hmotného práva, súd nepoučuje. Spôsob plnenia poučovacej povinnosti musí rešpektovať ústavný princíp rovnosti účastníkov konania, nestrannosť súdu a (do účinnosti zákona č. 384/2008, t. j. do 15. 10. 2008) zákaz prejudikovania názoru súdu.

Z obsahu preskúmaného spisu súdu prvého stupňa nevyplýva, že by súdy nižších stupňov porušili svoju poučovaciu povinnosť.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že nie je opodstatnená ani námietka navrhovateľa, že súd mu odňal možnosť konať pred ním aj tým, že mu neposkytol riadne právne poučenie pri uplatnení jeho práv.

Nemožno súhlasiť ani s námietkou navrhovateľa, že by záverom odvolacieho súdu o spôsobilosti pohľadávok na započítanie došlo k porušeniu zásady prezumcie neviny. Odvolací súd neriešil v konaní otázku, ktorú nebol oprávnený riešiť (spáchanie trestného činu) predtým než o nej rozhodne súd v príslušnej trestnej veci, ktorým rozhodnutím by bol viazaný (§ 135 ods. 1 O. s. p.).

Dovolanie nie je ďalším odvolaním, ale mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných [§ 241 ods. 2 písm. a), b) O. s. p.] a hmotnoprávných [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.] väd. Prieskum dokazovania vykonaného odvolacím súdom (z hľadiska dostatočne zisteného skutkového stavu) prichádza do úvahy

iba v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 243b ods. 2 O. s. p. v znení od 15. 10. 2008). Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Prípustnosť dovolania napokon nie je možné vyvodiť ani z inej vady (neuvedenej v § 237 O. s. p.). Pre iné než v ustanovení § 237 O. s. p. uvedené vady rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania, dovolanie nie je prípustné. Takáto vada môže byť právne významná len pri inak prípustnom dovolaní. Dovolanie navrhovateľa ale nie je prípustné podľa ustanovení upravujúcich prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku proti rozsudku odvolacieho súdu, v akej procesnej forme bolo napadnuté rozhodnutie vo veci samej vydané.

Vzhľadom k uvedenému dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie je v prejednávanej veci procesné neprípustné, preto ho v zmysle § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal...“

10. Podľa názoru ústavného súdu takto koncipované uznesenie najvyššieho súdu je určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov a zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní. Podľa názoru ústavného súdu takého rozhodnutie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto nie je z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04) sťažovateľa. Treba ešte uviesť, že dovolací súd aj ústavne udržateľným spôsobom zaujal stanovisko k aplikácii § 580 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a jej eventuálneho vplyvu na namietané porušenie označených základných práv a slobôd, k čomu treba ešte dodať, že ak iný senát všeobecného súdu má iný právny názor totožný s právnym názorom sťažovateľa, potom ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená najmä najvyššiemu súdu.

11. Vychádzajúc z už uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti (namietané porušenie práva na súdnu ochranu, resp. spravodlivý súdny proces rozsudkom najvyššieho súdu) odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

12. Ústavný súd z uvedeného dôvodu (t. j. pre zjavnú neopodstatnenosť) odmietol sťažnosť aj v tej časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva zaručeného čl. 50 ods. 2 ústavy (právo na prezumpciu neviny), vzhľadom na to, že nezistil žiadnu vzájomnú príčinnú súvislosť medzi označeným základným právom a postupom, resp. rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní v sťažovateľovej občianskoprávnej veci týkajúcej sa uloženej mu povinnosti zaplatiť 2 560 Sk s príslušenstvom.

Postup súdu v súlade s na vec sa vzťahujúcimi procesnoprávnymi normami (v danom prípade ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku týkajúcimi sa dovolacieho konania) nemožno kvalifikovať ako postup, ktorým by mohlo dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd.

13. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal aj tvrdením sťažovateľa o porušení označených základných práv a slobôd rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 10 Co 38/2006 z 23. októbra 2007.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ústavy (I. ÚS 13/01).

Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na spravodlivé súdne konanie stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

14. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

15. Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľa ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jeho ostatnými návrhmi, t. j. návrhom na zrušenie označených rozhodnutí menovaných všeobecných súdov a priznaním náhrady trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2009